

Sygn. akt III Cz 1617/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Arkadia Wyraz - Wieczorek

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz (spr.)

SR del. Ewa Buczek - Fidyka

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko T. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 28 maja 2014 r., sygn. akt I C 1847/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR del. Ewa Buczek – Fidyka SSO Arkadia Wyraz - Wieczorek SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 28 maja 2014r. - w sprawie z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko T. G. o zapłatę – odstąpiono od obciążania pozwanego kosztami postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, iż o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną i brak dochodów pozwanego.

Orzeczenie to zaskarżył powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., który wnosił o jego zmianę poprzez zasądzenie na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu w kwocie 2.685,75 zł oraz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Skarżący zarzucił orzeczeniu naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 102 k.p.c. poprzez uznanie, iż w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek o którym stanowi art.102 k.p.c. oraz że pozwany wykazał, aby w sprawie zachodził taki szczególnie uzasadniony przypadek. Stwierdził, że pozwany w trakcie postępowania nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających złą sytuację finansową. Dopiero po wykazaniu wysokości dochodów pozwanego możliwym byłaby ocena, czy jest on w stanie ponieść niezbędne koszty procesu ewentualnie w jakim zakresie. Zdaniem skarżącego brak przesłanek zastosowania instytucji z art. 102 k.p.c. wynika z faktu, że pozwany przed wniesieniem pozwu a po otrzymaniu od powoda zawiadomienia o cesji oraz wezwania do zapłaty nie dokonał żadnej wpłaty na poczet swojego zadłużenia i nie skontaktował się z powodem odnośnie spłaty. W takiej sytuacji wniesienie pozwu było konieczne i uzasadnione. Skarżący twierdził następnie, powołując regulacje art. 102 i 121 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych, że warunkiem zastosowania instytucji zwolnienia od kosztów sądowych lub umorzenia należności sądowych jest złożenie przez stronę pisemnego oświadczenia obejmującego szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. W niniejszej sprawie pozwany nie złożył pisemnego oświadczenia obejmującego w/w szczegółowe dane oraz w żaden sposób nie wykazał swojego stanu majątkowego. W ocenie powoda zeznania pozwanego złożone na rozprawie nie mogą zostać uznane za wystarczające w tej kwestii. Stwierdził, że skoro Sąd zadysponował środkami nie Skarbu Państwa, lecz innego podmiotu, to wymogi stawiane pozwanemu powinny być wyższe niż przy instytucji zwolnienia od kosztów sądowych lub umorzenia należności sądowych, a nie niższe. Na kwotę kosztów procesu dochodzoną przez powoda składają się: 264 zł – opłata sądowa od pozwu, 2.400 zł – koszty zastępstwa procesowego, 4,75 zł – opłata manipulacyjna od dostawcy usług płatności, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, a orzeczenie Sądu Rejonowego uznać należy za trafne.

Przepis art. 98 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zasada ta może doznać wyłomu jednak w wypadkach szczególnie uzasadnionych, w których stosownie do regulacji prawnej zawartej w art. 102 k.p.c. sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis art. 102 k.p.c. urzeczywistniający zasadę słuszności, jako wyjątkowy nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który winien mieć na względzie całokształt okoliczności konkretnej sprawy i zasady współżycia społecznego.

Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art.102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz” procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (zob. Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego..., tom I, pod red. prof. dr hab. T. Erecińskiego, WP LexisNexis, W-wa 2002, k.268).

W aspekcie przywołanych kryteriów Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym w niniejszej sprawie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony przemawiający za nieobciążaniem w całości pozwanego kosztami procesu. Brak jest ustawowej definicji „wypadków szczególnie uzasadnionych” oraz brak jest obiektywnych kryteriów i mierników przemawiających za zasądzeniem od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nieobciążaniem jej w ogóle kosztami. W tym przypadku, w ocenie Sądu Okręgowego, za zastosowaniem wobec pozwanego dobrodziejstwa płynącego z art. 102 k.p.c. przemawiają: trudna sytuacja życiowa i finansowa pozwanego, który nie posiada żadnego majątku a jego jedynym dochodem był zasiłek dla bezrobotnych oraz posiada na utrzymaniu niepracującą żonę i małoletnią córkę.

Wbrew stanowisku skarżącego pozwany T. G. w toku postępowania złożył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Z oświadczenia tego wynika, że pozwany nie posiada żadnego majątku. Otrzymuje jedynie zasiłek dla bezrobotnych. Pozostaje on we wspólnym gospodarstwie domowym z żoną i małoletnią córką. Płaci opłatę za energię elektryczną w wysokości ok. 150 zł miesięcznie oraz 360 zł za gaz co drugi miesiąc (k. 61-62). Do oświadczenia dołączono zaświadczenie z Powiatowego Urzędowego Pracy w Z. o zarejestrowaniu pozwanego jako bezrobotnego z prawem do zasiłku oraz indywidualną kartę wypłat zasiłków (k. 63, 64). Z kolei z wiarygodnego oświadczenia pozwanego złożonego na rozprawie wynika, że obecnie bezskutecznie poszukuje on pracy, jego żona nie pracuje, jest w ciąży. Pozwany jest zobowiązany do spłaty kilku zobowiązań kredytowych i alimentów na rzecz córki. Rodzina zamieszkuje w zadłużonym mieszkaniu po teściach pozwanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że do kręgu okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c. zalicza się między innymi ciężką sytuację strony przegrywającej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 17.11.1972 r., I PR 423/72, OSN 1973, Nr 7-8, poz. 138), czy też szczególny charakter sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego

z 15.03.1983 r., I Cz 30/82). W okolicznościach niniejszej sprawy prawidłowo przyjął Sąd pierwszej instancji, iż zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony przemawiający za nieobciążeniem pozwanego kosztami postępowania. Bezprzedmiotowe są natomiast zarzuty pozwanego dotyczące zasadności stosowania regulacji art. 121 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Niniejsza sprawa dotyczy bowiem innej kwestii, a mianowicie odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

Zatem z uwagi między innymi na trudną sytuację materialną pozwanego oraz zasady współzycia społecznego orzeczenie o kosztach procesu w oparciu o art. 102 k.p.c. nie doprowadzi do pokrzywdzenia powoda i zgodne będzie z zasadami słuszności.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił zażalenie powoda na skutek niestwierdzenia wad zaskarżonego postanowienia zarzucanych przez skarżącego.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy, uznając zażalenie powoda za bezzasadne, z mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił je.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Barbara Braziewicz